

Czy w dobie telefonów komórkowych i Internetu warto uczyć pisać listy?

Na pytanie postawione w tytule zdecydowanie odpowiadam „tak”. Do takiego stwierdzenia doszłam po otrzymaniu listu z wakacji od swojej córki. List dostarcza wiele radości, kształtuje więzi emocjonalne i pogłębia uczucia między adresatem, a odbiorcą i nie zastąpią go żadne e-maile czy SMS-y!

Zainspirowana listem swojej córki oraz wracając do doświadczeń sprzed kilku lat, kiedy przeprowadzałam eksperyment pedagogiczny związany z doskonaleniem języka pisanego uczniów klas III w wybranych formach użytkowych postanowiłam, zachęcić wszystkich nauczycieli kształcenia zintegrowanego do podejmowania działań związanych z redagowaniem listów.

Jednym z głównych zadań, jakie realizujemy w procesie nauczania w klasach I-III jest kształcenie językowe, w wyniku którego uczniowie powinni posiadać umiejętność komunikatywnego posługiwania się językiem ojczystym w mowie i piśmie oraz nawiązywania i utrzymywania poprawnych kontaktów z innymi dziećmi, dorosłymi, z osobami niepełnosprawnymi, przedstawicielami innych narodowości i rasy. Pisma użytkowe są formami wypowiedzi, które umożliwiają realizację tych celów.

List charakteryzuje się określonymi cechami strukturalnymi i funkcjonalnymi, jest pismem o charakterze informacyjnym, posiadającym określonego nadawcę i odbiorcę. W „Słowniku języka polskiego” M. Szymczak czytamy, że: „List to pisemna wypowiedź skierowana do osoby lub instytucji; papier, na którym napisano tę wypowiedź, a także zawierająca list koperta”.

Zdaniem K. Lenartowskiej i W. Świętek „List jest pewną formą odłożonej rozmowy, która zawiera nie tylko to, co chcemy powiedzieć adresatowi, lecz także pytania o to, czego chcemy się dowiedzieć. ...List powinien jak najlepiej i jak najdokładniej wyrażać to, co chcemy przekazać adresatowi”.

Pisanie listu powinno zawsze wynikać z naturalnej potrzeby i powinno być powiązane z życiem dziecka. Naturalne sytuacje komunikacyjne, to korespondencje z chorymi kolegami z klasy, z dawnymi przyjaciółmi, którzy zmienili miejsce zamieszkania. Realna potrzeba pisania pojawia się również, gdy uczniowie chcą przekazać swoje przeżycia, doznania czy informacje osobom bliskim, rodzicom, dziadkom lub rodzeństwu, kiedy chcemy kogoś gdzieś zaprosić, o czymś ważnym poinformować, o coś poprosić lub podziękować.

Styl listu podyktowany jest osobą adresata. Inaczej piszemy listy urzędowe, oficjalne – do instytucji, firm czy znanych osobistości (zwięźle, rzeczowo, unikając spoufalania się, dokładnie przestrzegając form grzecznościowych), a inaczej listy prywatne – do przyjaciół rodziny, znajomych (piszemy swobodniej, często używając zwrotów potocznych, wyrażen podtrzymujących kontakt np. jak wiesz..., muszę Ci o tym powiedzieć..., napisać..., czasami stosując pytania retoryczne: Co słyhać?, Jak zdrowie?, Dlaczego tak długo nie piszesz?.)

W klasach I – III przed przystąpieniem do pisania listu dobrze jest zorganizować wycieczkę na pocztę lub zaprosić listonosza i przeprowadzić z nim wywiad. Warto też pokazać dzieciom przykładowe poprawnie napisane listy np.: w podręcznikach, czy też listy słynnych osób, które dzisiaj stały się cennymi eksponatami w muzeum.

Ćwiczenia kompozycyjne i słownikowo- frazeologiczne powinny doskonalić strukturę i frazeologię listu. Można to doskonalić poprzez różnego typu ćwiczenia przygotowawcze jak np.: numerowanie poszczególnych części listu zgodnie z planem, układanie z rozsypanki poszczególnych części listu we właściwej kolejności, uzupełnianie tekstów z lukami w formie listu, dopisywanie zakończenia lub innych części listu itp. Np. wg wzoru:

